

Περὶ Θυμᾶς καὶ Ἐπιθυμίας ζώων.

Θυμός καὶ ἐπιθυμία πάθη εἰσὶ πελ τῶν καρδίας
τῆς ζωὴς κινήματα. οὐδὲ μὲν ἐπιθυμία ἀποδιαιτεῖ
τὸ πληρωτικὸν τὸ ὄντες, οὐδὲ τοι γέφυρα, οὐ αἴρεται
τῆς ὄρεξεως. Θρεῖς γάρ εἶναι αἰάτασις τὸ δύρυτος
τῆς καρδίας, οὐδὲ ὅλως συγκίνησις ὄργανικὴ τῷ ζώου
πρὸς τὸ χρειῶδες καὶ περόσφορον τῇ συνάσσει τὸ τέλος
τοῦ οὐδὲ συμπτεῖν ἐκυρώσῃ τὸ εἶδος αὐτῶν. Διὸ τοῦτο ὁ
Θυμός ὄρεξεως εἶδος, ἀποκριτικὸν μὲν τὸ ἀνατίου,
οὐ τοῖς ἀπάγγεται οὐδὲ αἴλορθίτεστι, καὶ διενοχλεῖστι, καὶ
λυμαντικοῖς τὸ εἶναι τοῦτο τὸν πρὸς τὸ εἶναι μάχιμον
φρυγιτικὸν δὲ τὸ οἰκεῖον καὶ προσφυγός, ἀπενθέσει οὐκ
καὶ συληπται τῇ ἐπιθυμίᾳ, οὐδὲ εἰς τοὺς ἐπιτυχεῖν
έργα,

332 ΒΙΒΛΙΟΝ Γ'. ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

έργον, καὶ φίλει ἔχον, τούτα αὐθιρέμψον, οὐ ἀπειργόμενον τι τῆς ζωής του, θυμάται. συμπέπλεκται γοῦν ὁ Θυμὸς τῇ λύπῃ. ὅρεξις γάρ εστιν αἰτιλυπήσεως, καὶ σφοδρῶς ἔχει ἐν τῇ καρδίᾳ τῷ κίνησι. Ζέσις γάρ εστιν τῷ ἔξατις τῷ περικαρδίῳ αἴματος. διὸ καὶ τόνον φέρει εἰς ὅλον τὸ οὐράνιον τοῦ ζωής. οὐ δὲ ἐπιθυμία θερμαίνει μὲν, ἀλλ' ἵλαραν καὶ ὄμαλων φέρει τῷ κίνησιν. διὸ τοῦ μετὰ ήδουντος καὶ διαχύσεως τῆς χυμᾶς καὶ τέρψεως κινεῖ εἰς ἀπόλαυσιν. ἐκπίπτει δὲ τῷ μετρίῳ λυπῇ. οὐ γάρ εἰς φθοραν, ἀλλ' εἰς σύσασιν ἐπῆκει οὐ φύσις τῷ ζωῷ ἐκάπερον.

Εἰ καὶ ἐκ τῆς αἰδήσεως καὶ φωτοσίας καὶ μηδιμῆς ἐγείρεται καὶ κινεῖται ὁ Θυμὸς καὶ οὐ ἐπιθυμία, συντλεῖ μεστοι καὶ οὐ κρᾶσις τῷ ζωής. τὰ γάρ θερμότερα βορώπερα. τὰ δὲ πνευματωδέστερα μᾶλλον οὐκέτη θυμα. ἐκεῖνα μὲν βορώπερα ὡς τῆς δύκράτου θερμασίας διαλυόσης καὶ πεπτώσης τῷ διοφθιμούσιν, οὐ διεκπίπτειν καὶ ἐπέραν ἐπιζητόσης, τὰ δὲ οὐκέτη θυμα τῆς ξυροτέρας καὶ πνευματώδης φύσεως τέχνιον φλεγομένης. ὑφέρπει γοῦν τῇ μετεπιθυμίᾳ οὐ ήδονή, ἀλλ' εἰς κόρον λύγει. οὐ δὲ Θυμὸς ταχέως ἐξανίσταται, καὶ ἐν ὀλίγῳ παύει. ἀλλ' ἐμπηκτεῖ τῷ λύπῃ πολλάκις ἐπιλείπει. διὸ καὶ πολλὰ τῆς ζωῆς κοτέει, καὶ τὸν ἄπαξ λυπήσαντα, ὀσάκις αὖτις ίδη, αἰτιλυπῆν καθορμᾷ, καὶ ὡς ἐχθρῷ μάχεται, οὐ οὐκέτη οὐδέποτε φύσις. τοῦ ὁ φόβος γάρ ἐκκλισις φυσικὴ τῷ ἐπιβλαβεῖς τοῦ λυπηροῦ, εἰ τοῦ Θυμοῦ ἀπ' ἐντίας αὐτοχωρεῖ. τὸ γάρ τυχοδόν πάχειν καὶ ὑπο-

χω-

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΑΣ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΦΟΡΓΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΟΥ ΝΕΟΛΑΪΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΦΙΛΟΦΟΡΓΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΟΥ ΝΕΟΛΑΪΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

χωρεῖν πέφυκε. καὶ τὸ δειλότερα ἄρα τῷ ζώῳ συναιθαίριστα τῆς ἴδιας ἐστῆβ αἰδηματίας φυγῆ, οὐκ αἰτιστοῖς τῷ λυπάντων κατὰ φύσιν διασώζεται. κεφάλαιος δὲ αἱ αἰδηματίες καὶ τὰ μεγέθη, καὶ τὰ χήματα, καὶ ὄρματα καὶ συρρυγεῖας τῷ ἔκπος κατὰ τὰς ἀνέστας σοιχειακὰς δυνάμεις καὶ ποιότητας τῆς ξυρασίας ἕκαστος εἴδους τῷ ζώῳ, διὸ οἵ μετοιωταί αἱ περιπαθήσεις καὶ αὐτεργεῖαι, καὶ διατυπώνται τὰ πάθη, ἀφ' ὧν αἱ ὄρμαι τῷ ἀλόγῳ ὡς γένει καὶ κατ' εἶδος, καὶ καθ' ἔκαστον διὰ τῶν ἴδιοκρασίων.

Περὶ "Τπυθ τῷ ζώῳ.

Τοῦ πνοῦ ἐστιν χαμνωσίς τῷ αἰσθητικῷ νόμοιν διὰ τὸ θεοθέρμης υγροῦ αἰσθυμιάσεως. ἐπιγίνεται οὖν οὐδὲ οὐκ ἀπό τοῦ θερμοῦ αἰσθυμιαμένων, οὐδὲ οὐκοῦ τῷ νόμῳ συνθλωμένων καὶ απονύντων. Φυχομένη δὲ τῷ σομάχου, καὶ τῆς ἄλλης ἔξεως τῷ σώματος φλεγομένης, οὐδὲ συντῆξεως καὶ ξυρασίας ἐπιβρέχόσης τῷ σώματι διὰ πλείονα καὶ σφοδροτέρων κίνησιν αἰφανεῖται ὁ ὑπνός, οὐδὲ ἐπακολουθεῖ κατὰ φύσιν ἐκ διαλειμμάτων. οὐ γάρ εὔδοθεν· τοῖς ζώοις κίνησις ἐκ συνδρομῆς καὶ συνέδσεως τῷ σοιχείῳ πρωτοπαγής καὶ ἀρχικὴ τῆς υπάρξεως ἐκάστου θσα, συνεχής καὶ ὀμάλη διατελεῖ, ὡς ἐκ τῷ αὐτῆς φροτίσσα. οὐ δὲ ἐκ τῷ αἰθίσεων ἔξωθεν ἀρχομένη, καὶ ἐκ πολλῶν καὶ διαφόρων ἄλλων τε ἄλλως φερομένων, καὶ φροσπεπτόντων, ἀγάρμαλος πέφυκε, καὶ αἰάγκη διαλείπει. ἐπισυμβέ-

334. ΒΙΒΛΙΟΝ Γ'. ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

θικε γάρ υπὲ καίνους ὑπαιργυρὴν αὔσα, τοῦτος τὰς
ζήσιας τὰς τε τῆς ἐκτὸς, τοῦτο τῆς σέδου δουλῶν, ἐκα-
πέρωθεν ἀγομένην εἶς τε παῦλαν, καὶ ἐγείροσσιν.

Συγκινήσανται δὲ καθ' ὑπνον καὶ φαντασίαι καὶ μῆ-
ματι σέδοντες αἴλοιψις τῷ πεδίματος, καὶ ἐπομένως
κατὰ διάνυμον τῆς φαντασίας τοῦ μηνίας, ποτὲ μετὰ
διπάκτων ἄλλοι τε δὲ συγκεχυμένοις, τοῦτο ἀπάκτως, τοῦτο
ἄλλοισις αἰστυπλάσιοι ἵνδαλματα οἱ ὑπνοι. πολ-
λαὶ γάρ τὰ συγκινήσαντα σέδοντα τὸ πιεῖμα, τοῦτο χυ-
ροὶ Εὐφῶν, βρασμοὶ καὶ αἰαζέσεις τομάχοι, ἀπελίαι
τοῦ φύσαι βραμάτων, ἴδιοκρασίαι τοῦ πειραπαθίσεις
Ζωτικῶν καὶ ὄργανικῶν μοσίων, ἔξεων καὶ παθῶν δια-
δέσεις ἐκ συνεχῶν καὶ προσεχῶν αἰδημάτων καὶ φαντα-
σιῶν, πλισμοναι ἐκ κόρων, τοῦ σέδεται ἐκ κενώσεων,
τοῦ πᾶσα ἄλλη σωνότης, οὐ ἐκποτος μεταβολή. διὸ καὶ
παραχαλδεῖς πολλάκις καὶ ἐν τοῖς ἀλόγοις ζώοις αἱ ὑπνοι.

Ζητήσεις αὖτις εἰ πάντα τὰ ζῶα ὑπιοῦσι. δοι
καὶ γοῦν πάντα. ἄλλα τὰ μετ' ἐπὶ πλεῖστον, τὰ δὲ
ἐπ' ἔλαττον. ἔτι δὲ καὶ ἐν βραχυπάτῳ. τοῦτο μοὲ
ἰσάμενα, τὰ δὲ κατακείμενα, τὰ δὲ τοῦτο κικούμενα.
ἰχθύων γένεν απόνως ἐν ὕδασι κινέμενα τοῦ ὑπνοῦ-
σιν. οἱ γάρ ὑπνοις αἰδημόσεων, οὐ πάσης κινήσεως, κα-
τέπαυσίς ἐτιν. εἰ δὲ κατὰ μέρος παύεις καὶ ἐγείρεται
ἔκατη αἴδησις, τί ξείνον τοῦτο ὅμη πᾶσαι ἐν ἐκάστῳ
ζώῳ ἔσται ὅπερι ἀργεῖν; ὡφελεῖς γάρ οὐ ἀργία τῆς αἰ-
δημόσεως τὰς σέδους τῷ ζῷῳ διωιάρεις τονθσα τοῦ περι-
καθαίρεσσα, καὶ τὰς κινήσεις ἐπιποχώει, οἷς ἔτι κατ-
τάδηλους τοῖς πειραματίοις τῆς σφυγμῶν.

Πε-

Πτελ Μιμήσεως τῷ ἀλόγῳ ζώῳ.

Τὰ δύμαιοειδῆ τῷ ζώῳ κατὰ φύσιν. πρὸς ἄλληλα φέρεται, διὸ καὶ ἄλληλοις προσέχεται. ὅσα γὰρ πάμποίρισται δράσεως, οὐδὲν εἰκαστῆς προσχόνται τοῖς τοκευσίγ, φαντασίᾳν αὐτῷ, ηγετὸν τῷ πράξεων αὐτῷ ἀπαμάττεται. πολλαὶ γάρ τιναις δοκεῖσαι αὐτῷ πράξεις εἰσαὶραι εἰκαστῶν αἵτινας εἰκαστοῖς λόγοις τινεσιν ὑπολαμβάνουσιν. ἐντυποῖς δὲ ηγετοῖς θεοῖς οὐδὲν φαντασία τὰς κλίσεις καὶ ρόπατς καὶ ὄρματς ἐν τοῖς ζώοις; οὐδὲ εἴρηται, πρὸς τὸ αὐτοῖς συμφέροντα κατὰ λόγον τοῦ νάγκατον, ἀλλὰ ξενίσιν ἔχει πᾶν τὸ ἐνδόσιμον, ηγετὸν τοῖς ἐντίκτει, ηγετοῖς διεγέρει ηγετὸν τῶν μέρησιν, ὥστε τὸ πλείω τῷ δύμαιοειδῶν οὐδὲν τικτόμενα, ταυτὰ τοῖς γονεῦσι συμπράττειν, ηγετὸν μήδ' ἀπολήγειν ἔξης, πεῖστα καὶ ὄμοια τοῖς δύμαιοφύλοις ἐπισνεργεῖν. διὸ καὶ ἐρῆς φωνῆντος συναρύεται, καὶ συνυλακτεῖ πλείω παρείσηται δύμαιοειδῆ, ηγετὸν βέβοντος, οὐ ποταμῷ ἐμβαίνοντος ἐπακολυθεῖν καὶ συνέρχειν τὸ ἄλλα, ηγετὸν ἀλγάντος συναλγεῖν καὶ φαδρυνομένη συναγάλλεται. ὄντευθεν ἄρα καὶ αὐτιπτελαργέσεις ηγετὸν αὐτιπλῆξεις, ξυναυλίσεις. ηγετὸν ἀγέλαι οὐδὲ τοῖς ἄλληλοις ἐπακολυθεύοντων κτίνων ηγετοῖς θηρείων, ηγετοῖς πετεινῶν ηγετοῖς ἰχθύων, ὅσα κατὰ παύτην νέρονται, κατὰ παύτην ἀνλίζονται, κατὰ παύτην κοτείζονται, κατὰ παύτην συνέρχεται ηγετὸν κινήνται υφὲ τοῦ γεμόντος. ἀλλὰ καὶ αὐτοῖς τίνος οὐδὲν διὰ φαντασίας θορυβηθέντος οὐδὲν ηγετοῖς. διὰ αἰνῆσεως παθόντος, οὐδὲν

ἄλλως πτονθεῖτος σωματορυμῷ οὐ πᾶσα πληθύς, ταῦτα ἐκείνῳ ποιῶσα οὐ πάχυσα. ἐπιπεχνάται δὲ καὶ οὐδίᾳ ἔκαστον τὰ φρὸν ἀγέων βοφῆς, καὶ τοκετοῦ περιθελήσης αρόσφορα, καὶ συλλέγει, οὗτος αὐτῷ αὐτόν, ἀγόμενα μὲν ἐκ τῆς αἰδήσεως, μιμήμενα δὲ τοκεῦ. Σιν, εἴφοις φρῶτον τὰς αἰδήσεις ἐπέιποσαν.. τοῖς δὴ περιγροῖς ἀπαλοῖς οὖσιν εἰς βάθος τὰ ἴνδαλματα τῆς αἰδημάτων αὐτοπτῶνται, μάλιστα προστεχόσι ηγῇ τῇ χείᾳ σωματεμένοις, διὶ λιγὸς κατὰ τὰς αὐτοπώσεις καὶ τὰς μιμήσεις αὐτομβαθεῖς τὰ αρτίτοκα, ὡς ε φυσικὰς δοκεῖν καὶ μὴ κατὰ μίμησιν. καὶ φυσικὰ μὲν εἰσιν αἱ ἴδιαιπέραι φράξεις τῆς ζώων κατὰ ἴδιαιπέραι δεξιότητας ἐκάστου εἶδος, κατ' ἀνέργειαν δὲ συμμετέχονται τοῖς εἶδοσι καὶ βοτιζόμεναι τοῖς καθ' οὐκαστα αἰδήσεις ηγῇ φαντασία παρακολυθόσιν, οὐ οἷς ἐπιβέχει ηγῇ μίμησις. οὐχὶ ηγῇ τὰς ἔστας φωνὰς φίττακοί, καὶ κίσαις απομιμῆνται; πίθηκες δὲ καὶ κεκρόπων γένη ποσαῖτε ἐργάζονται κατὰ μίμησιν. εἰσὶ δὲ τῆς ὄρνιθων ηγῇ διὸ ὄργανῶν δύμουσίαν πανδίονται, ὡς πᾶσι φρόδηλον. οὐκ ἄρα εἴτι κατὰ λόγον ἐργάζεται, τότε ἐκ λόγων ποιεῖ, ὡς τινες ὑπέλαβον. πάντα γάρ οὐ τῇ μεγίστῃ ταύτῃ σωτάξει τοῦ παντὸς δρᾶς καὶ πάχεις σύνεκατη, ηγῇ κατὰ λόγον ἄρα, ὡς συντέκται υπὸ τῆς Δημιουργῆς. ἀλλ' οὐ πᾶν τὸ κατὰ λόγον σῆς ιδίας ἐσυντῆ λόγων ποιεῖ. καὶ κινοῦς δὴ καὶ ἀμπελος ἔλικας φροβάλλει διὰ τῶν ανάβασιν. πολλαῖς τοίνυν τῇσι ἀλογῶν φράξεις ἐκ μιμήσεως ἤγυπτεον.

Ἐπει-

Ἐπειδὴ δὲ μίμησις ἐπάκολυθεῖ, τῷ μὲν προποτί-
σμαν ὅτερον, αἱ ταῖς γάρ τις πράξεις ἐπὶ
τοῦ πρώτου ζώαν, ἢ ὅλως οὐχ ὑπῆρξαν, ἢ ἀνθόρμη-
τος οὔσων. τῷ δὲ αὐθόρμητος, τῷ φυσικὰ ἄρα ἔκεί-
νοις, οὔσων καὶ οὐκ μιμήσεως, τί μὴ καὶ τοῖς εὖ ἔκεί-
νων κατεγορικόις;

Πρὸς δέ ριτέον, ὡς ἔκείνοις μὲν αὐθόρμητος ὑ-
πῆρξαν, τοῖς δὲ οὐκ ἔκείνων γεννωμένοις εἰκός κατὰ
μίμησιν ἐπιγίνεσθαι. εἴτι γάρ αὐταγκαῖον καὶ πρόσφο-
ρον τῇ τοῦ ζώαν συστάσει, καὶ ἐξηῆς διαδοχῆς, ἀμα τῇ
ὑπάρξει ἔκείνοις προσέπειθη. τέλεια γάρ ύπο τῆς Δι-
μικροῦ παρήχθησαν, κατ' εἶδος ἔκαστον τῷ φύσιν τῷ
διωματινῷ τῷ διέργειαν αὐτῶν προσλαβόνται. ὥστε
εὐ ἔκείνοις διωάμει καὶ οὐ μίμησις διετέθη τοῖς οὐκ ἔ-
κείνων συνιοῦσα τῷ γεννᾶσθαι τῷ τίκτοσθαι, αὐτο-
πελῆς οὐσα διέργεια τελεῖοις οὖσι, πρὸς τὸ ἔμφυτον
ρόπτικὴ θέχουσα. τοῖς δὲ οὐκ αὐτῷ ἐξηῆς ἐπιγεννωμέ-
νοις ἀτελέσιν οὐσι τῷ βαθέων ἐπὶ τῶν ἔκείνων τελειό-
τηται ἐρχομένοις ἐπιβοήθημα πρὸς τὰς πράξεις αὐταγ-
καῖας οὔσας ἐκ τῆς ράτικα καὶ προσεχῶς ἐπεδόθη οὐ μί-
μησις. ἀτελῆ γάρ οὗται τὰ τίκτομενα, καὶ ύπο γονεῦ-
σι βεφόμενα, οὐκ ἀγωγῆς οἶον πρὸς τὰς χρείας αὐτῶνται,
τῇ μιμήσει τῷ τεκόντων ποδηγετούμενα. διὸ
ἐπεισήχθη οὐ μίμησις αὐταπληρώσα τῶν φύσιν, καὶ ἐ-
πιρρωνύσουσα τῶν αὐτοθέτειαν, τῷ τὸν ποεισμὸν τῷ
αὐτούντων προπαρασκευαῖς, καὶ ὅλον ἐξηῆς τὸν διαυ-
λον τὰς αὐτῷ ζωῆς δύπεττη τῷ ράδιον, τῷ τῇ φύσει
αὐτῷ σύμφωνον τῷ πρόσφυτῇ ἀποτελεῖσα. εἰ μὴ ἄρα

ἐπήρξαν ἐν τοῖς φραστογόνοις αἱ πιαιταὶ ποράξεις, ὅκ
αἱ τοῖς οὕτοις αὐτῷ γεννωμένοις ἐν μημάσεως εἶναν.

**Περὶ Ἡθικῆς Εἰκονογραφίας
ἐν τοῖς ἀλόγοις τῶν ζώων. (α)**

Εν τοῖς πολυειδέσιν εἴδεστι τῷ ἀλόγῳ ζώων πολ-
λάτις σύνειν ἡ διαφορὰ τῷ τὸ διωάριτον καὶ παθῶν καὶ
ἔργων. ἀλλὰ καὶ ἴνδιλματε ἀρετῆς ή κακίας ἀλλα ἐν
ἄλλοις ἔνορῶνται. τὰ μὲν γάρ ἀγεία καὶ ἀτίθασα,
τὰ δὲ ἥμερα καὶ οἰκοῦβι. καὶ τὰ μὲν ὀξύθυμα καὶ
ρρυίλα, τὰ δὲ πορεία καὶ ἄχολα. καὶ τὰ μὲν μετὰ τῶν
ζευναίν, καὶ τὸ μίγαθες ἔχει, τὰ δὲ ταπεινῶται βια-
ζόμενα. καὶ τὰ μὲν ἀκέρατα, τὰ δὲ παντργα καὶ δό-
λια. καὶ τὰ μὲν λάγνα καὶ ἀκόλατα, τὰ δὲ σωφρο-
να, καὶ τὰ μὲν καθαρὰ καὶ κόσμια, τὰ δὲ βυταρὰ καὶ
ἀκόρητα, καὶ τὰ μὲν φιλόφρονα, καὶ δύγνωμονα, τὰ δὲ
ἀμείλικτα καὶ κακοῦβιχη. ξεόν γάρ θέφεις φησὶν ή
παροιμία λύκον θέφεις, ως ἀμείλικτα καὶ ἀγνώμονος
τὸ λύκος ὄντος. ὅπω δὴ καὶ τῷ ἀλλων ἀρετῷ Ἰχνη ἔ-
νορῶνται τοῖς ἀλόγοις. ή δὲ τοσαύτη ποικιλία καὶ
διαφορὰ τῷ ἔργῳ ἐν αὐτοῖς, φράστον μὲν ἐξήρτηται
ἐκ τῆς διαφόρας τοιχειακῆς μίξεως καὶ κράσεως καὶ φυ-

στ-

(α) Τινὲς θέντε δὲ φύσιν θαυμασίου, μόδις τῷ ἀλόγῳ ἐκ-
τίνεσσαν τὸ οἰονί φρός τοι λογικά μίμημα. πάχα φρός δυσω-
ψίαν τῷ λογικῶν. Ορεγενός Φιλοκλίτα. Φύλ. 229.

σικῆς συστάσεως ἐκδοσου εἴδους, διὸ ὡς παραλλάξεις τετοῦ ὁ ὄργανισμός τῷ σωμάτων, καὶ χυμοὶ ἐν αὐτοῖς, τυχὸν δὲ τῷ φαντασίαι, τῷ αἰσθήσεις τῷ αἱλλαῖ διαφέρεις, ἀλλαρ τῷ βορεῖ δίαιται, τῷ μῆκος ζωῆς διάπερον δὲ ἐκ ταχέστας ή βραδείστας ἀλλοιώσεως τοῦ ἐν αὐτοῖς ζωτικοῦ πνούματος. καλῶς
δὴ αὖθις ζωτικὸν πνεῦμα τὸ ἐν τοῖς ζώοις ἴδια-
 τες φρός τε τὰς ὄργανικὰς τῷ μεταβατικὰς κινήσεις
 τῷ αἰσθήσεις τῷ φαντασίας αὐτοῖς. ὑπὸ γὰρ τάτου
 συγκινούμενου τῷ ἄλλως τῷ ἄλλως ἄλλοιςμένου τῷ
 αἱ ὄρεξεις τῷ τὰ πάθη ἀλλοῖα ἀντιποιῶται, τῷ
 φρός ἄλλα τῷ ἄλλα ταχέως ή βραδέως τὰς κλίσεις
 τῷ βόπας ἀντίκτουσι. Καὶ οὕτων ἐκ τῆς συγχυμα-
 σίας τῷ αἰσθήσεων τῷ φαντασιῶν ἐπιτέίνει γὰρ ή
 φροσοχῇ τῷ σωμέχεια τῷ αἰσθήσεων τῷ φαντασιῶν
 τὰς ὄρεξεις τῷ τὰ πάθη συγκινούμενου ἐπὶ πλέον
 τοῦ πνούματος, τῷ παραφύεται τῇ σύδον φαντασίᾳ
 ἐπέρα ἐπὶ τῷ πάθει, ὅδηγοῦσα τῷ ὄρεξιν, τῷ τεῦ-
 το ἐστι τοῖς ζώοις εὔρεσις, τῷ ἐπιτυχίᾳ, ή ἄλ-
 λως μηχανῇ ὡς ἀλόγου φρονήσεως. καταχρηστικάτε-
 ρον γὰρ ή ἐπιτίθεσις τῷ τοιούτῳ ἔργῳ τοῖς ἀ-
 λόγοις λέγεται φρόνησις, εἶπερ οὐ πάντα τὸ κατέλό-
 γον συμπρέχον φρός τι τέλος εὔχριστον ὡς σύδογε-
 νοῦς μελέτης γίνεται, οὐτε τὸ ὄδφο μετὰ φαντασίας,
 εἰ μὴ ἢ ἐκ μελέτης, τέχνη ἀντί εἴη. πολυβοτός γὰρ
 ή φύσις, τῷ τὰς ἑαυτῆς παραβοτὰς ἔχει, τῷ τὰς
 συγκυείας δέχεται, τῷ τὰ συμβάματα στέγει, τῷ
 πεθυπλέκεται ἐπὶ τοῖς φροτέροις συμφύουσα διάπε-
 ρα,

ρα, οὐ μόνον αἰδήσεσιν αἴδησιν, καὶ φαντασίαις φαντασίαι, τοῦ πάθει τῷ ὄρεξεις, ἀλλὰ καὶ ρόπας καὶ κλίσεις τῷ ἔργα, πορός τε εὖ καὶ τούνατίου ἕπεται καὶ μεταβάλλουσα. πᾶσα οὖσα κίνησις φυσική, καὶ πᾶσα αἰσθησις τῷ φαντασίᾳ τῷ μνῆμῃ τῷ ὄρεξεις τῷ ρόπῃ τῷ μίμησις, τῷ δοκῆσα φρογήσις, τῷ παῖς ἀπλῶς πάθος τῷ παῖς ἔργον τὸν τοῖς ἀλόγοις ζώοις ἐπεροκίνητα εἰσὶν, ὡς ἔξωθεν τὰς ἀρχὰς ἔχοντα, καὶ σύδονεν ὑπενεργεῖσι.

Περὶ Ψυχῆς τῶν ἀλόγων ζώων.

Συνεκδοχικῶς μὲν, τούχῳ τῷ ἀλόγων ζώων λέγεται τὸ τὸν ἀντοῖς ζωτικὸν πνεῦμα, ὡς τῷ τὸ σέμα. ὅλικῶς δὲ καὶ κυείως τούχῳ ζώων εἶναι οὐ μεταδηνεστεροῦσις τῷ ζωτικῷ καὶ φυτικῷ καὶ ἀπλῶς φυσικῷ δυνάμεων. διὸ καὶ συστατικὴ ἀρχικὴ καὶ διακετικὴ ἐκάστη εἶδυς εἶτι. ποικίλη γάρ καὶ πολύτελος τῷ πολύφορος οὐ τοιαύτη σύνωσις. διὸ γάρ μὲν φυσικῶς ὑπεπάρχει τοῖς σώμασι σωδιαιρεῖται, τῷ διακείνεται εἰς μόρα, ἄλλοις γάρ μέρεσι διαυγάζει τὸ αἰσθητικὸν, καὶ φαντασικὸν καὶ ὅλως εἰπεῖν τὸ ζωτικὸν, τῷ ἄλλοις τὸ φυτικὸν, καὶ τὸ πᾶσι τὸ κοινῶς φυσικὸν διετούχειν τοῖς μινήσεων καὶ ἀρχικῶν ποιοτήτων. λογικῶς ἀλλ' οὖν διακείνεται εἰς γάνη δύο τὸ ζωτικὸν καὶ φυτικὸν, ἀλλὰ μέρη φροσεχῆ λογίζονται τῆς τούχης τῷ ζώων. καὶ τὸ μὲν ζωτικῆς ἴδια αἰδήσεις, καὶ φαντασίαι, καὶ μνῆμαι, καὶ ὄρεξεις καὶ ὄρμαι. τῷ δὲ φυτικῷ τὸ ἔργον

θατ,

δαι, τὸ ἀνταγόνεσθαι, καὶ γεννῆν ὅμοιον, ἐν ἕδιον τὸ
ἀλλοιεῖναι καὶ βέπεθαι, καὶ ἔφολκή καὶ πρόσφυσις
ἐπ' ἄλλοις τῷ συνιόντων μοείαν, καὶ ἀπωσις ἀπ' ἄλ-
ληλων, καὶ αἱ ἄλλαι διωάμεις, κατὰ τὰς τοιχειακὰς
ποιότητας, ταῦτα μέχρι αὐτῶν καὶ τοὺς λόγους. τῶν
γὰν πολυμερῶν καὶ διαφερουσῶν τότων διωάμεων εἰς
μίαν ἀρμονίαν συνερχομένων καὶ συμπλεκομένων οὐ
πορίτης κατὰ λόγον συνδρομὴ ηγὸν ταῦτα σύνεσται
χιλίῳ τῷ ζώου ὑπάρξεως διατελεῖ. πολύβοτος δὲ
καὶ πολυειδής ὑπάρχει. αὐτὸν τοῖς ἔριστα συμέστη-
κε, καὶ ταύτας συμεισάγει. τὰ γὰρ δύμοιράντα μόνων
τῶν κοινοτέρων φυσικῶν διωάμεων ἀποτελοῦνται. τὰ δὲ
αὗταὶ ιδιαιτέρας φρεσλαβόντα διωάμεις ἐσωπευκάς καὶ
κινήσεις οἵα τὰ φυτά, κοινότερον ἐμψυχα λέγονται.
κυείως δὲ ἐμψυχά εἰσι τὰ ζῶα, οὓς πάσας ἔχοντα
τὰς σωματικὰς διωάμεις πᾶν γιγνομένων τοῦ ηγὸν φεν-
νόντων. τότε γάρ εἰσι φυχὴ ζώας ἀνδρογυνής ὀλικὴ ἀρ-
χὴ πάσης κινήσεως ηγὸν ἀνεργείας σωματικῆς. διέκει
δὲ διὰ πατῶν τῶν διωάμεων, ὑποθερμαίνουσα, λε-
πτύνεσσα, δύστησσα, ηγὸν κινήσα τὰ σώματα, ὃν οἷς
εἴσι, διαφόρως, καίτοι μὴ πανομούντας τῆς ιδίας ἐκά-
τια τῶν συμιόντων ιδιότητος. ὃν μὲν τὸν τῇ συστάσει
τῷ ζώας πᾶσαι ἄμα συμβέχουσι, ηγὸν τὸν αὖ ζώον ὑ-
πάρξεις ὑπερέστης μιᾶς. ἐν γὰρ βαθμιδὸν φυχὴ τῶν
ζώντων γεννᾶται, εἰ ηγὸν οὐ φύσις ὁδῷ βαδίζει. ηγὸν
γὰρ καὶ τὸν ἀποτύχων ὃν τοῦ ἐχότω τῆς μακροβολῆς ἐ-
πέρχεται καὶ ἐπανθεῖ ἀθρόον τὸ εἶδος. οὐ δὲ ἀραι φυ-
χὴ εἶδος εἰδοποιὸν θάσα, ὃν οἷς πάρεστιν, ἀθρόον ἐ-

πιγίνεται, καὶ εἰδοποιεῖ καὶ διαμορφᾶ τὰ μέλη, καὶ ὅρη
γανά ἐκάστα ζώα, ἀλλοῖα δὲ ἄλλοις, ὡς οἱ γρεῖα ἀ-
πατεῖ φρός γείσειν τὴν ἔρημον, ταῦτα ὅλως διάρκειαν
καὶ συμπόρησιν ιδίαν. Εἰτιν ἄρα αὐτὸν ἀνεργός, δὲν οἶς
ἔστιν ἐφ' ὅσου μὲν ἦ, πειρήεπομενή πειρὶ τὰ ἔργα,
ὡς τοῖς σύδον ἐνασχολουμενή, ταῦτα ἐκ τῶν ἔξωθεν
ἄλλων τοῖς πειραζομενή. σωματικὴ δὲ οὐσία ἀν-
τελέχεια, καὶ ἐκ σωματικῶν διωάρμεων ἐκκύπτουσα
τούτη φροῖοῦσα ταῦτα πειρὶ τὰ σώματα φροσκειμενή,
κατὰ ταῦτα δὴ ταῦτα πάσχει τὰ μεταβολῶν ἐπὶ τε τὸ
κρείττον καὶ γεῖρον, καὶ νεαρέσι εἰκόπως, ταῦτα γηράσ-
κει, ταυτὸν εἰπεῖν ἐνδιωματοῦται, ταῦτα ἐξαθενεῖ κα-
τὰ τὰ σώματα ὅτι δὲν αὐτοῖς ταῦτα οὐτῶν ταῦτα διὰ
ταῦτα ἔστι ταῦτα ἐσχατον φθίνει τῆς ἀρμονίας λυθεί-
σις, ἐπεὶ σύωσις σταθερά, συνδεδεμένη φρός καὶ
ρός, καὶ ανάλογος ἀρμονία τῶν σωματικῶν διωά-
ρμεων κατ' εἶδος συγχροτουμενή ἔστιν οὐ τῶν ἀλλογενών
ζώων τύχη.

Πρόεισμα γενικόν.

Τῇ αἰδήσει καὶ φαντασίᾳ συντίπται οὐδονή καὶ οὐ
λύπη. καὶ τῇ μετ' οὐδονῇ ἐπακολουθεῖ οὐδεῖς, τῷ
δὲ λύπῃ οὐ φυγή. τάτοις δὲ οὐ ρόπη καὶ οὐ κίνησις δὲν
τοῖς ζώοις. ἅμα γάρ αἰσθέμενον οὐ φανταζόμενον τὸ
ζῶον κείνει οὐδὲ οὐ λυπηρὸν, καὶ ὅρεγεται, καὶ φρός αὐ-
τὸν κινεῖται ὡς ὥρεκτὸν, οὐ ἐκκλίνει, καὶ φεύγει απ' αὐ-
τῷ οὐδὲ λυπηρόν, μηδέποτε λόγον πλείονα ἔχον. πᾶσαι
ἄρα

ἄρα τὸν ἀλόγων ζῶον αἱ πράξεις αἰδήσει καὶ φατταῖς σωπελύνται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Πιεὶ Φυχῆς αὐθρώπου.

Η τὸν αὐθρώπον Φυχὴν ὄμωνύμως λέγεται πρὸς τὰς τὴν ἀλόγων ζῶον Φυχὰς, ὡστερ ἡγῇ τὸ ζῶον. οὐ δῆλος εἶδος ὑπὸ τὸ ζῶον πάσεται αὐθρώπος, κατὰ τὰ λοιπὰ εἴδη τῆς ἀλόγων. αὐθρώπος γάρ εἰς νῦν σώματι ἐμψύχῳ τῷ ζωτικῷ χρώματος, εἴτ' οὐδὲ οὐσίᾳ ἄλλος φυσικῷ ἐμψύχῳ καὶ ζωτικῷ σώματι χρώματος, τῷ αὐτέσως ὑπὸ τῶν οὐσίων πάσεται τῷ παύτῳ γένος οἶδεν, οἵτις καὶ διαφέδειν εἰς σώμα τῷ πνεῦμα, τῷ τὸ συναμφότερον. τῷ δὲ Φυχῇ ἄρα τὸ αὐθρώπου εῖτε τὸ ἔν αὐτῷ πνεῦμα ἄλλον ὅν, συνὸν σώματι ὄργανικῷ ἐμψύχῳ θεσμῷ φύσεως. σωσέχει γοῦν τὰς φυσικὰς καὶ ἐμψύχας τῷ ζωτικὰς δυνάμεις τῷ εἰπιλάμπει, τῷ βελτιοῦ ἀντας, τῷ τὰς ἔν αὐταῖς ἀλλοιώσεις αὐτοῦ λέγεται, καὶ τὸν τὸν τόπον, νῦν εἰς, καὶ ἐπέρα οὐσία παρὰ τὰ σώματα, τῷ ιδίᾳς ἔχει δυνάμεις καὶ ἔνεργείας ἄλλας.

Καὶ δυνάμεις μὲν νοερᾶς ἔχει λόγου, τῷ διάνοιαν, θελητικὰς δὲ βέλησιν καὶ κυριότητα. καὶ ὁ μὲν λόγος αὐτικὸς τῷ ἐποπτικὸς τῷν τοιτέρῳ τῷ αἰδητῷ εστιν. οὐ δὲ διαίνοια διαβατική εστι διὰ αὐτοῦ διῆγσα.

ἔκ

ἐκ τότων γάρ ἀνεργείας ἔχει, πὰς καθαρὸς ψυχούσες,
πὰς ψυχούσες τῷ καθόλου, τὸ σίας, ὑπάρχειν; διωδε-
μεως, ζέσεως, παιστόπτος, ὄμοιόπτος, ἐπερόπτος, καὶ
ἀπλῶς πὰς ὅτις ἀφαιρέσεως λεγομένας ηὐθὺ πὰς ἀπο-
λύτως τῷ καθ' αὐτὸν τοιῷ, καὶ πάσας πὰς αὐτιλήψεις
τῷ τοιῷ, εἴφ' οἷς αἱ κείσεις καὶ διακείσεις, καὶ συλ-
λογισμοὶ καὶ υπολήψεις καὶ δόξαις καὶ ἐπιτῆμαι ηὐθὺ τέ-
χναι. ἐκ δὲ βαλῆς καὶ αὐτεξασιόπτος ἔχει τὸν φρον-
τεσικὸν ἐλαύνειν, καὶ τὸν κατὰ φραξῖν κυριότητα. Ἐκ
τότων γάρ τῷ ιδίῳν ἀνεργειῶν ηὐθὺ λογικῶν διωδεμεων
ἀφακτριζομένην ή τὸ αὐθρώπιον τούχον, ἐπέρα παντως
ἔστι τῆς τούχους τῷ ἀλόγων, ὡστερ παῖς ἀνεργείας
ηὐθὺ παῖς διωδεμετιν τῷ τοι ηὐθὺ τῷ τὸ σία, διαφέρουσα
ὅλῳ γάρ τῷ σωματικῷ, ηὐθὺ υπερκειμένη, ἀρχού-
σα, συγχωμένη καὶ κινήσα ηὐθὺ πὰς ἐμβύχης καὶ φυ-
τικὰς διωδεμεις φρός σύσασιν τὸ σώματος, ὅπερ εἰ-
δεποιεῖν ἐλαχε. καθάπερ γάρ ἥλιος δι' αέρος διιών
ἄλλοιοι αὐτὸν, φωτίζει, λαμπρώνει, ηὐθὺ λεπτώνει,
οὕπω δὴ ηὐθὺ τὸ αὐθρώπῳ ή τούχον καταγάγουσα τὸ
ζωτικὸν πρεῦμα βελτιοῦ αἰδήσεις ηὐθὺ φαντασίας ηὐθὺ^μ
μνήμας. ηὐθὺ πὰς ἄλλας διωδεμεις συγκινήσα καὶ ἐπιρ-
ρωμένσα, ηὐθὺ δι' αὐτὴν τῷ φρός πὲ ἐκτὸς διαχειμένη,
ηὐθὺ τὸ ἀντός επὶ τὸ κρείττον ἄγασα, καὶ ἐπὶ τὸ βέλ-
τισον τελείασα. τί δὴ τῷ τὸ αὐθρώπῳ τὸ τῆς ἄκρας
ἐμμορφε τελεόπτος; σχῆμα γάρ ὅρθιον. τῷ τελειοτέ-
ρων γάρ σωμάτων τὸ φρός πὲ αὖτις φέρειναι, οἵον αέ-
ρος ηὐθὺ πυρός. παντων δὲ τῷ πειραγέιων ζώων μᾶλ-
λον μετέχε πυρός, ἀλλὰ ηὐθὺ αἰθέρος πως ὁ αὐθρω-

πος. σάρξ δ' ἀπαλή καὶ διόλυς εὐθικτος, καὶ περὶ τὰ
πλεῖστα αἰδητική. ὄργανα δ' ὀλοχερῆ, οἷον χεῖρες,
πόδες καὶ κεφαλὴ πᾶσα, δύφυεσσι, καὶ πρὸς πᾶσαν
χρείαν, κατ' αἰδησιν καὶ ἐργασίαν σωματικῶν ἀρμο-
διώτατα, αὖτε καὶ πρὸς τὰς ἐφερέσσεις καὶ τὰς ἐπι-
νοίας τὰς ἐκ λόγου προσφυῇ. τὰ δὲ ἔντος ἔτι μᾶλλον
θαυμασιότερα. καρδία δὲ αὐτεπαγμένη ὁρεῖται. ταύ-
της γάρ καὶ πνέμονος καὶ ἡπατος καὶ τῷ λοιπῷ ἀ-
παύτων ἡ μόρφωσις καὶ διασκολὴ πρείτων, οὐτέ
παυτὸς ζώει. κεφαλῆς δὲ τὸν καλλονέαν καὶ τῷ μυείων
ἕτερον αὐτῇ σκεδῶν, καὶ τῷ τοῦτος αἴποφυομένων νεί-
ρων τὸν διάχυσιν, τὸν πευπλοκέαν, τὸν συμπλο-
κέαν, καὶ διανομέαν, καὶ τὸ ὅλον καὶ τῷ μερῷ καθ' ἐκα-
στον πευβολέαν. λεπτότητα δὲ πέπτη πᾶσι τοῦ πνέμα-
τος, φλεβῶν καὶ ἀρτεμάνων τὸν συζυγίαν, ὡς ἐκ μιᾶς
καλῆς ἀρδείας πᾶν ὅλων, αἰδεῖσσι τε καὶ τῷ ἄλλῳ
σμικροτάτων ἀγγείων καὶ αἰειθρὸν καὶ εἶδος καὶ χῆμα
τοῖς αὐτοῖς εἰπεῖν σχέσιοι; τότε γάρ εἶτι τὸ μέγια
τῆς Ἀνατομίας θέατρον, τὸν φοιτῶντας Φιλόσοφος
ἀτενίζοντες θαυμάζεις καθορῶντες αὐταῖς ὄψεσι τοῦ
Διημιτρύχου Σοφίαν, καὶ δύγνωμόνως αὐτὸν σχέυμα-
σι. πρὸς τότε οὐδὲ τὸ τελεώτατον ἄγαλμα τῆς Δεξιᾶς
τῆς Υψίστης Θεᾶς, ὡς ἀρχικὸν καὶ πρώτον, καὶν τῇ γε-
νέσει ὑστερον, τὰ μὲν ἐγγύτερον, τὰ δὲ πορρότερον
τῇλαθε τῷ Ζώαν, ὥστε εἰ ἐκαστον τῷ ἄλλῳ Ζώᾳ
πρὸς αὐτὸν παραβάλλεις, πχρὰ πολὺ καπόπειρ δι-
ρίσεις, συγκείνων καὶ σῶμα σώματι. τῷτο εἰ παύτων
θέμοις τὰς δίφυιας καὶ δοξιότητας αἰθροίσσεις, τὸν

αὐ-

346. ΒΙΒΛΙΟΝ Γ'. ΚΕΦΑΔΑΙΟΝ Ε'.

αὐθρωπίνῳ σώματι δέρισεις, ύποχωρούσας τὸν μὲν περοχήν ἀπάσας τῷ κρείτονι. καθάλαιον γάρ εἶστιν εἰπασθεῖν τὸν δὲ τοῖς ἀλόγοις ζώοις πελειοτάτων τὸ λογικὸν ὄργανον. ἵνα δὲ τοῦτο σαφέστερον γένηται, φέρε δὴ τὸ φωνητικὸν καὶ ὄργανικὸν, καὶ φωνητικὸν πνεῦμα τῷ ἀλλων ζώων πρὸς τὸ αὐθρώπινον προστάσθιμον.

Τῷ αὔρος πληντομέοντες ὑπὸ ξηρῷ ἥχος ἀποτελεῖται. τῷ δὲ ἥχῳ εἶδος καὶ οὐ φωνὴ τῷ ζώων. ἔκαστον δὲ τῷ ζώων ἴδιαν φωνὴν ἔχει, ὅσα δηλονότι πνεύματα ἔχει, γνωμοστικὴν καὶ αὐτοληπτικὴν τῷ ὁμοφύλῳ, καὶ τῷ αὐτῷ αὐτῶν ἐκφωνητικέων. ποσαῦται ἄρα αἱ φωναὶ τῷ ζώων, ὅσα καὶ τὰ εἴδη τῷ φωνουμένῳ. ἀλλ' ἔκαστον αὐτῷ μίαν ἔχει φωνὴν, καὶ τὸν τῷ ἔπερι εἶδος, πλὴν τινῶν καὶ τῶν πανύ δίλιγων, οὐκ αὖ μιμήσατο. αὐθρωπος δὲ φωνὰς ἀπάσας τῷ ζώων, καὶ ἀκύρων ἥχους, οἵος μιμεῖσθαι πέφυκε. καὶ τὸ πλεῖον ἐκ συνθήκης ποσαῦται πεχυτιδεάμινος αὐτὸν ἔθνος, ἐπλεόναστε τῇ φύσει, ποσαῦται εἰδρῶν, καὶ πολυπλασιάσας κατ' ἔθνος, καὶ χώρας, πολυφωνότερος γενιματίσας. διὰ ποσαῦτη δὲ δέρια τῷ φωνητικῷ ὄργανῷ, καὶ λεπτότητε καὶ ὀξύτητε τῷ φωνητικῷ ὄργανικῷ πνεύματος, εἰχεὶς δέ τοι δύο τῷ εἴδῶν τῷ ζώῳ, ἀλλὰ πάντων ἄμα υπερέχει ὁ αὐθρωπος. ἀλλ' αὐτῶν τῶν φωνῶν δηλονότι προϊών τις ἐπὶ τὸ φωνητικὸν πνεῦμα θαυμάσειε μᾶλλον, τῶν αὐτίληψιν, τῶν διάκεισιν, τῶν ποικιλίων, τῶν καποχήν, τῶν λεπτότητας, τῶν δέκαντος, τὸ πάχος, ὡς φέρει

Ιαία-